

1-1-1975

บทบรรณาธิการ : วิชาการคือความอยู่รอดของเภสัชกร

สอาด รักตะวัต

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjps>

 Part of the [Pharmacology Commons](#)

Recommended Citation

รักตะวัต, สอาด (1975) "บทบรรณาธิการ : วิชาการคือความอยู่รอดของเภสัชกร," *The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences*: Vol. 1: Iss. 5, Article 1.

DOI: <https://doi.org/10.56808/3027-7922.1764>

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjps/vol1/iss5/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทบรรณาธิการ

EDITORIALS

วิชาการคือความอยู่รอดของเภสัชกร

ศาสตราจารย์ ร.ต. สอาด รักตะวัต

การผลิตแชมพูสระผมในด้านอุตสาหกรรม เป็นเทคนิควิชาหนึ่งที่น่าสนใจและเป็นงานที่อาจจะนำรายได้มาสู่เภสัชกรได้มากมายเหมือนกัน เพราะตามปกติแล้ว ประชาชนจำเป็นจะต้องใช้เป็นประจำ และต้องใช้ทั่วทุกคนด้วยไม่ว่าหญิงหรือชาย ชนิดของแชมพูสระผมที่ประชาชนนิยมใช้ก็มีมากมายตามแต่จะชอบ บางคนอาจจะนิยมใช้ชนิดเป็นผง, เป็นครีม เป็นน้ำเข้มข้น หรือใส หรือเป็นแชมพูยา, แชมพูจากสมุนไพรธรรมชาติ ฯลฯ

1. แชมพูครีมอย่างน้ำ (Liquid Cream หรือ Cream Lotion Shampoo)

ประมาณ 45 % ของสุภาพสตรี นิยมใช้แชมพูชนิดนี้ โดยมีความเข้าใจกันว่าเมื่อสระผมแล้วจะยังมีคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ดีเหลือไว้ เช่น ผมเป็นแววมั่นกว่า, ผมอ่อนนุ่มกว่าและทำให้ผมคงรูปได้ง่ายตามใจชอบ ผลิตภัณฑ์แบบนี้จะมีลาโนลินผสมอยู่ด้วยเป็นส่วนมาก บางชนิดมีไขผงกระจายตัวอยู่ แต่มีหลายชนิดที่ผสมด้วย สารประกอบทางเคมี คือ Ethanolamides ของพวก higher fatty acid. ตัวอย่างของการผลิตแบบหาด้วยง่าย ๆ คือ (ใช้ปรับ pH ด้วย Hydroxy-acetic acid ทุกตำรับเท่ากับ 7.4)

Formula	1	2	3	4
Magnesium Stearate	1 %	4 %	2 %	—
Water	38	50	42	qs.to 100 %
Sodium laurylsulfate	30	—	45	40
Polyvinyl alcohol 10%	20.5	6	6	—
Methyl Cellulose 50 cps	9	—	—	—
Glycerylmonostearate	1	2	2	—
Lanolin	0.5	1	1	7
Triethanolamine lauryl sulfate	—	3.5	—	—
Cetyl alcohol	—	2	2	—
Ethanolamide of refine Coconut fatty-acid	—	—	—	5
Perfume 0.5%				
Ethylene glycol Stearate.1.5%				

2. แชมพูครีม (Cream Paste Shampoo)

เป็นครีมอีกชนิดหนึ่งที่มีผู้นิยมใช้กันมากทั้งชายและหญิง ประมาณ 50 % ของแชมพูที่ผลิตขึ้นมาทั้งหมด เพราะสามารถบรรจุหลอดบีบได้ เหมาะสำหรับเดินทาง ตำรับแรก ๆ ของการผลิตแชมพูแบบนี้ ใส่สบู่ชนิดที่มีไขมันมากๆผสมกับพวก glycerides, lanolin และพวก higher alcohol แต่ต่อมาในปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นสารสังเคราะห์แทน แต่ถึงอย่างไรก็ดีอยู่ที่ศิลปะของการผลิต ถึงแม้จะใช้สบู่แต่ถ้าวิธีการดีแล้ว ก็จะได้ครีมที่ดีมีคุณภาพเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

Formula	1	2	3
Tergitol 7	33.3%	—	—
Nacconol NRSF	16.6	—	—
Bentonite	7.4	—	—
Cellosize WSLM	5.7	—	—
Water	37	41 %	81%

Sodium Lauryl sulfate	—	50	—
Sodium Stearate	—	8	—
Lanolin	—	1	—
Calcium Alginate	—	—	2
Sodium Citrate	—	—	1
Triethanolamine lauryl sulfate	—	—	10
Glycerine	—	—	5
methyl paraben	—	—	0.15
Perfume 1 %			

3. แชมพูไข่ (Egg shampoo)

ตำรับดั้งเดิมของแชมพูไข่นั้น มีแต่ไข่ล้วน ๆ อย่างเดียวเท่านั้น ต่อมาในปัจจุบันจึงผสมกับสบู่หรือสารสังเคราะห์ ในสมัยนั้นใช้ในที่ๆมีน้ำกระด้างโดยเฉพาะหรือเจาะจงให้ใช้กับผู้ที่มีผมแห้งปราศจากน้ำมัน เพื่อให้ได้ผลดี ควรจะแยกเอาไข่ขาวออกจากไข่แดงเสียก่อน นำมาแยกกันดีให้เป็นเนื้อเดียวกัน เวลาจะใช้ค่อยนำมาผสมกันบนศีรษะเปียกๆ ไข่ให้เข้ากันสระผมแบบแชมพู เข้าใจกันว่าไข่แดงมีคุณสมบัติในการทำความสะอาดดีกว่าไข่ขาว จะช่วยให้ไม่รู้สึกระคายเคืองศีรษะเมื่อใช้กับน้ำกระด้างเหมือนใช้สบู่ นอกจากนี้ไข่แดงยังมีคุณสมบัติพิเศษแก้อาการของผมที่ถูกลอกสีเช่น ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์มากเกินไป หรือผมแตกปลายหรือป้องกันอันตรายได้ดี และยังทำให้ผมเป็นเงางามอีกด้วย ถ้าใช้กับน้ำกระด้างไม่ควรจะใช้สบู่เข้าช่วย จะทำให้ไข่ตกตะกอนเกาะเส้นผมไปด้วย ปัจจุบันมีแชมพูไข่มากมายจำหน่ายในท้องตลาด แต่มีไข่ผงปนอยู่ เพียง 1 ถึง 5 % เท่านั้น ข้อเสียของแชมพูไข่ก็คือมีกลิ่นแรงหาทางกลบกลิ่นได้ยาก

4. แชมพูสมุนไพร หรือ พืชแชมพู (Herbal Shampoo)

ผลิตภัณฑ์แบบนี้มีการจำหน่ายไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันเริ่มจะแพร่หลายมากขึ้น สมัยเดิมนิยมใช้กันในที่ๆมีแต่น้ำกระด้าง ส่วนมากใช้ saponins ที่เกิดอยู่ในพืช เช่น ต้นสบู่

Quillaja saponaria ซึ่งสกัด saponins ได้จากราก และเปลือกโดยใช้แอลกอฮอล์และน้ำ ผลิตภัณฑ์เช่นนี้เจาะจงใช้เพื่อขจัดรังแคเป็นส่วนใหญ่ ลดปริมาณของสะเก็ดบนหนังศีรษะให้ลดน้อยลง น้ำมันหอมที่ควรใช้ประกอบคือ Celandine และ Rosemary

Formula	1	2	3
Quillaja bark powder	5 %	—	—
Ammonium carbonate	1	—	—
Borax	1	—	20 %
Bay leaf oil	0.1	—	—
Water	92.9	—	—
sodium carbonate	—	19.4	—
sodium sesquicarbonate	—	—	40
Powdered soap	—	79	35
saponin	—	1.6	5

การผลิตแชมพูที่ดีนั้น ไม่ใช่ของทำง่ายๆ จะต้องประกอบไปด้วยสาร additives มากมายตามความประสงค์ เช่น สารทำให้ชุ่ม, สารทำให้ใส, Finishing agents, Sequestering agents, Conditioning agents, Thickening agents, Foam builders, Activators, Optical bleacher, Builders, Preservatives, Antidandruff, ฯลฯ แต่คุณสมบัติของแชมพูที่ดีจะต้องประกอบขึ้นจาก 15 ประการดังนี้:—

- (1) มีฟองมาก และฟองจะต้องคงตัวอยู่ได้นานบนศีรษะ
- (2) มีอำนาจในการทำความสะอาดผมและหนังศีรษะได้ดี
- (3) มีความชื้นใสปอดีเหมาะกับการใช้
- (4) ทำให้ผมเบียดทั่วกันดี
- (5) ใช้ได้กับน้ำกระด้างทุกชนิด
- (6) ทำให้เส้นผมอ่อนนุ่มเป็นเงางาม

(8) ได้ผลสมความมุ่งหมายที่ผู้ใช้งานต้องการและสมคุณค่า

(9) ไม่ทำให้เสปหรือระคายเคืองตา

(10) มีกลิ่นหอมดีและทนทาน

(11) มี pH ที่เหมาะสม ตามปกติควรจะเท่ากับ 6 ถึง 9 และ 9 ถึง 10 ถ้าใช้สบู่

ปนด้วย

(12) มีปริมาณของสบู่หรือสารสังเคราะห์พอเหมาะสมแก่การใช้ เช่น แชมพูสำหรับใช้ในบ้านควรมีสบู่ประมาณ 16—20 % แต่ถ้าใช้ในร้านเสริมสวย หรือร้านตัดผม อาจจะมีถึง 40—55 % ก็ได้ เพื่อความประหยัด

(13) จะต้องมีส่วนน้ำมันอิสระ และ ปริมาณของ ashes พอเหมาะสม

(14) ราคาขายและต้นทุนจะต้องพอเหมาะสม และไม่แพงจนเกินสมควร

(15) ความหนืดหรือความข้นจะต้องเหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ และคงที่อยู่เสมอโดยไม่เปลี่ยนแปลง

ในเล่มหน้าจะได้เขียนถึงเรื่องวัตถุดิบที่จะใช้ ทำแชมพูต่าง ๆ โดยเฉพาะพร้อมด้วยสูตรของการผลิตประกอบเช่นเคย

(โปรดติดตามฉบับหน้า)